

TYGODNIK TYLKO W PRENUMERACIE

Biznes i rachunkowość

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Co w projekcie prawa holdingowego dla spółek kapitałowych (1)

Proponowane zmiany w Kodeksie spółek handlowych są odpowiedzią na potrzebę wprowadzenia zwiększonego nadzoru wewnętrznego nad działalnością spółek zależnych oraz zwiększenia efektywności procesów związanych z zarządzaniem przedsiębiorstwami.

AGATA MAĆKOWIAK

Projekt przewiduje wyeliminowanie „martwego” (według autorów nowelizacji), art. 7 K.s.h., który reguluje tzw. holdingi umowne, tj. konstrukcje polegające na umownym uregulowaniu: kwestii zarządzania spółką zależną przez spółkę dominującą i odprowadzania zysku spółki zależnej do spółki dominującej.

Zamiast holdingu umownego

Dotychczasowe przepisy K.s.h. nie regulują natomiast sytuacji prawnej tzw. holdingów faktycznych, tj. grup spółek, pomiędzy którymi faktycznie powstał stosunek dominacji i zależności, zdefiniowany w art. 4 § 1 pkt 4 K.s.h.. Z uwagi na zdecydowaną przewagę holdingów faktycznych nad holdingami umownymi zdecydowano się na wprowadzenie szerokiej regulacji normującej działalność obu z tych form. W tym zakresie proponowana nowelizacja przewiduje wprowadzenie nowego Działu IV pt. „Grupy Spółek” w ramach tytułu pierwszego K.s.h. pt. „Przepisy ogólne” (art. 211 – art. 2115 K.s.h.).

Definicja i klauzula

Projekt przewiduje wprowadzenie do K.s.h. definicji „grupy spółek”, określając ją jako kwalifikowany stosunek dominacji i zależności pomiędzy spółkami tworzącymi grupę spółek. Co zatem istotne, nie każdy stosunek dominacji i zależności będzie tworzył grupę spółek. Czynnikiem determinującym to pojęcie ma być istnienie wspólnej strategii gospodarczej, umożliwiającej spółce dominującej sprawowanie władztwa nad spółkami zależnymi. Z tego względu, projektowane zmiany przewidują wprowadzenie klauzuli generalnej uznającej, że spółki dominująca i zależna kierują się nie tylko własnym interesem, lecz również interesem grupy spółek, z uwzględnieniem uzasadnionych interesów wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych i wierzycieli spółki zależ-

ZDANIEM AUTORA

Agata Maćkowiak

advokat BCLA
Bisiorek Cieśliński i Wspólnicy

Projekt znacznie rozbudowuje przepisy odnoszące się do organizacji pracy organów spółek kapitałowych, w tym sposobu odbywania i zwoływania posiedzeń, jak również sporządzania protokołów. Wprowadza bardzo obszerny katalog nowych rozwiązań mających istotne znaczenie dla funkcjonowania spółek kapitałowych. Znaczące zmiany z całą pewnością odczują uczestnicy rynku, którzy opierają swoją działalność na konstrukcjach grup kapitałowych. Tymczasem pozostaje bacznie śledzić ścieżkę legislacyjną rządowego projektu.

„Spółki dominująca i zależna kierują się nie tylko własnym interesem, lecz również interesem grupy spółek, z uwzględnieniem uzasadnionych interesów wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych i wierzycieli spółki zależnej

nej. Proponowana regulacja ma pozwolić judykaturze na precyzowanie zakresu dopuszczalnego respektowania interesów grupy spółek organom spółki dominującej i zależnej.

Zasady kontroli

Projekt przewiduje przyznanie spółkom dominującym szeregu uprawnień umożliwiających im sprawowanie kontroli nad spółką zależną. Wśród najważniejszych z nich jest prawo wydawania przez spółkę dominującą wiążących poleceń spółce zależnej należącej do grupy spółek, jeżeli jest to uzasadnione interesem grupy spółek. Jednocześnie określa, kiedy spółka zależna zobowiązana będzie do takich poleceń się zastosować i kiedy będzie uprawniona odmówić ich wykonania. W przypadku jednoosobowej spółki zależnej, spółka nie będzie mogła odmówić wykonania polecenia spółki dominującej. Pozostałe spółki

zależne, w zależności od ilości udziałów spółki dominującej w kapitale zakładowym spółki zależnej, będą mogły odmówić wykonania wiążącego polecenia tylko w określonych sytuacjach, tj. m.in. przy zagrożeniu niewypłacalnością spółki zależnej czy przy istnieniu uzasadnionej obawy, że takie polecenie jest sprzeczne z interesem spółki i wyrządzi jej szkodę.

Warto zwrócić uwagę na przyznanie spółce dominującej prawa dostępu do informacji o spółkach zależnych należących do grupy spółek, tj. przeglądania ksiąg i dokumentów oraz żądania udzielenia informacji od spółki zależnej.

Rada nadzorcza

Proponowany projekt wprowadza także istotne zmiany dotyczące kompetencji rady nadzorczej. W uzasadnieniu projektu czytamy, że główną przyczyną zmian jest brak równowagi informacyjnej pomiędzy organami spółek oraz niewystarczające mechanizmy kontrolne przysługujące radom nadzorczym. Nowelizacja przewiduje znaczne poszerzenie zapisów ustawowych dotyczących tego organu nie tylko w ramach wprowadzanej grupy spółek.

Po pierwsze, rada nadzorcza zyskuje uprawnienie do sprawowania stałego nadzoru nad realizacją interesu grupy spółek przez spółki zależne należące

do grupy spółek, które ma być wykonywane m.in. poprzez możliwość przeglądania ksiąg i dokumentów, jak również żądania od zarządów spółek zależnych przedstawienia dokumentów oraz udzielenia informacji.

Wzmocnienie uprawnień kontrolnych rady nadzorczej zostało przewidziane również w ramach przepisów regulujących funkcjonowanie rady nadzorczej pomieszczonej w Tytule III K.s.h.. W tym celu m.in. wprowadzono uprawnienie tego organu do żądania, nie tylko od zarządu, ale także od prokurentów, pracowników spółki lub osób zatrudnionych w spółce, sporządzenia i przekazania różnego rodzaju dokumentów, czy sprawozdań, jak również udzielenia wyczerpujących wyjaśnień, które mogą mieć za przedmiot także informacje dotyczące spółek zależnych. Uprawnienie to, w ramach spółki akcyjnej, zostało dodatkowo wzmocnione przez nałożenie odpowiednich obowiązków w tym zakresie na zarząd spółki.

Autorzy zmian zdecydowali się także na przyznanie radom nadzorczym uprawnienia do samodzielnego wyboru swojego doradcy, tj. podmiotu zewnętrznego, posiadającego wiedzę fachową i kwalifikacje, celem zbadania określonych zagadnień dotyczących spółki, w tym jej majątku, bez wymogu uzyskiwania wcześniejszej zgody zarządu. Uprawnienie to ma przy tym dotyczyć nie tylko wyboru podmiotu, ale także wskazania przedmiotu badania oraz określenia wszelkich związanych z tym badaniem wytycznych.

Dodatkowym wzmocnieniem roli rady nadzorczej ma być wprowadzenie wymogu uzyskania zgody tego organu na zawarcie przez spółkę transakcji ze spółką dominującą, spółką zależną lub spółką z nią powiązaną, jeżeli wartość przedmiotowej czynności przekraczać będzie określony próg wskazany odpowiednio, w ustawie lub umowie spółki bądź statucie.

Powyższa kompetencja ma chronić spółkę przed ewentualnym samowolnym i niekorzystnym dla grupy spółek działaniem zarządu. Z uwagi na przyznanie temu wymogowi rangi ustawowej, dokonanie takich czynności bez zgody rady nadzorczej, zgodnie z art. 17 K.s.h., będzie przy tym obarczone sankcją nieważności. Co istotne, ograniczenie to nie obowiązuje w stosunku do transakcji dokonywanych ze spółkami z grupy spółek. /©

Kolejna część tekstu w następnym numerze dodatku „Biznes i rachunkowość” z datą 4 listopada

KODEKS SPÓŁEK HANDLOWYCH

Proponowana regulacja

W lipcu przedstawiony został projekt nowelizacji Kodeksu spółek handlowych przewidujący wprowadzenie regulacji dotyczących prawa grup spółek, tzw. prawa holdingowego. Projekt przygotował zespół ekspercki ds. prawa koncernowego powołany w ramach Komisji ds. Reformy Nadzoru Właścicielskiego pod przewodnictwem prof. Andrzeja Szumańskiego. Odpowiedzialny za opracowanie projektu jest minister aktywów państwowych Jacek Sasin. Planowany termin przyjęcia projektu przez Radę Ministrów to IV kwartał 2020 r. ■